

The background of the slide is a microscopic image of plant tissue, showing a complex network of thin, dark, fibrous structures against a yellowish-green background. A prominent feature is a heart-shaped structure on the right side, which appears to be a cross-section of a plant part, possibly a stem or root, showing internal cellular details. The overall texture is intricate and organic.

ICN:S ETISKA KOD FÖR SJUKSKÖTERS KOR

FÖRORD

SVENSK SJKSKÖTERSKEFÖRENING presenterar här en översättning av ICN:s, International Council of Nurses, nyligen reviderade etiska kod för sjuksköterskor. Styrkan med ICN:s etiska kod är att den vägleder och samlar världens sjuksköterskor till ett gemensamt förhållningssätt oberoende av nationella lagar. Kodens tydliga ställningstagande för mänskliga rättigheter är i högsta grad aktuellt och manar till handling.

All omvårdnad har en etisk dimension och varje sjuksköterska har ett moraliskt ansvar för sina bedömningar och beslut. En utmaning för vår tid är att de etiska frågeställningarna i vården blir fler, mer svårbedömda och i större utsträckning än tidigare berör var och en av oss. Frågorna spänner över vida fält, allt ifrån hur man bevarar integritet, visar respekt och ger förutsättningar för delaktighet i den dagliga omvårdnaden, till frågor om organdonation, lagring av genetisk information och prioriteringar av vårdåtgärder. Sjuksköterskan har ansvar att påverka utvecklingen och i samhällsdebatten förmedla sin kunskap om hur människors sociala och ekonomiska villkor påverkar hälsan. Det är därför viktigt att varje sjuksköterska utvecklar ett personligt förhållningssätt till etiska koder. Sjuksköterskorna har som kollektiv fördjupat den omvårdnadsvetenskapliga kunskapen och förtydligat grundläggande värden i vårdarbetet. Det som utmärker en profession är hur de professionella använder framtagen kunskap i det praktiska vårdarbetet.

ICN:s etiska kod kan jämte Svensk sjuksköterskeförenings Värdegrund för omvårdnad användas av varje sjuksköterska individuellt, eller för att tillsammans med kollegor och medarbetare hålla den etiska diskussionen levande, med syfte att vara förebild och utveckla god omvårdnad.

Stockholm i januari 2014

Ania Willman, ordförande,
Svensk sjuksköterskeförening

ICN:s ETISKA KOD FÖR SJUKSKÖTERSKOR

International Council of Nurses (ICN) antog den första etiska koden för sjuksköterskor år 1953. För att den etiska koden alltid ska vara aktuell revideras den efter behov. Den senaste versionen är denna, fastställd år 2012. ICN *Code of Ethics* finns tillgänglig på flera andra språk.

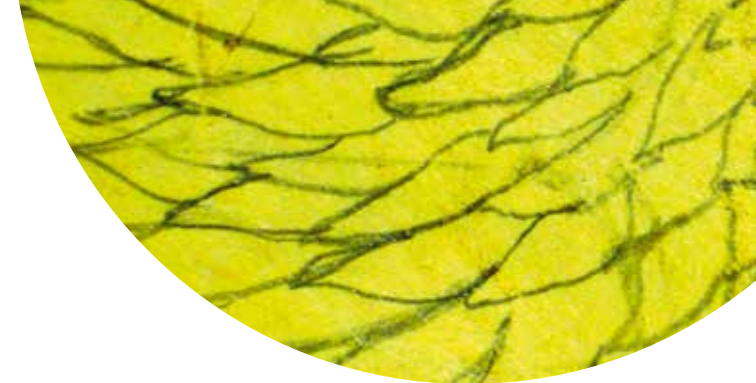
www.icn.ch/about-icn/code-of-ethics-for-nurses

JURIDISKT

Denna text är upphovsrättsskyddad. Skyddet gäller även översättning till andra språk. Texten i sin helhet eller delar av den får kopieras och spridas utan ändringar och utan skriftligt tillstånd under förutsättning att källan anges.

Copyright © 2012: ICN – International Council of Nurses, 3, place Jean-Marceau, 1201 Genève, Schweiz.

ISBN: 978-92-95094-95-6

INLEDNING

Sjuksköterskans fyra grundläggande ansvarsområden är att främja hälsa, förebygga sjukdom, återställa hälsa och lindra lidande. Behovet av omvårdnad är universellt.

I vårdens natur ligger respekt för mänskliga rättigheter, inklusive kulturella rättigheter, rätten till liv och egna val, till värdighet och att bli bemött med respekt. Omvårdnad ska ges respektfullt, oberoende av ålder, hudfärg, tro, kulturell eller etnisk bakgrund, funktionsnedsättning eller sjukdom, kön, sexuell läggning, nationalitet, politiska åsikter eller social ställning. Sjuksköterskan erbjuder vård till enskilda personer, familjer och allmänheten samt samordnar sitt arbete med andra yrkesgrupper.

ICN:S ETISKA KOD

Sjuksköterskornas etiska kod har fyra områden som sammanfattar riktlinjerna för etiskt handlande.

4

KODENS OMRÅDEN

1.

SJUJSKÖTERSKAN OCH ALLMÄNHETEN

Sjuksköterskans primära professionella ansvar är i första hand riktat till människor i behov av vård.

I vårdarbetet främjar sjuksköterskan en miljö där mänskliga rättigheter, värderingar, sedvänjor och trosuppfattningar hos enskilda personer, familjer och allmänheten respekteras.

Sjuksköterskan ansvarar för att patienter/enskilda personer får korrekt, tillräcklig och lämplig information på ett kulturellt anpassat sätt, som grund för samtycke till vård och behandling.

Sjuksköterskan behandlar personliga uppgifter konfidentiellt och visar gott omdöme när det gäller hanteringen av dessa uppgifter.

Sjuksköterskan delar ansvar med samhället för att initiera och främja insatser som tillgodoser allmänhetens, och i synnerhet sårbara befolkningsgruppers, hälsa och sociala behov.

Sjuksköterskan verkar för jämlikhet och social rättvisa när det gäller fördelningen av resurser, tillgång till hälso- och sjukvård och andra vård- och omsorgstjänster.

Sjuksköterskan uppvisar professionella värden såsom respektfullhet, lyhördhet, medkänsla, trovärdighet och integritet.

2.

SJUJSKÖTERSKAN OCH YRKESUTÖVNINGEN

Sjujsköterskan har ett personligt ansvar för sitt sätt att utöva yrket och för att genom kontinuerligt lärande upprätthålla sin yrkeskompetens.

Sjujsköterskan sköter sin hälsa så att förmågan att ge vård inte äventyras.

Sjujsköterskan visar omdöme när det gäller att bedöma sin egen och andras kompetens i samband med egna åtaganden och delegering av ansvar.

Sjujsköterskan uppträder alltid på ett sådant sätt att yrkets anseende stärks och allmänhetens förtroende ökar.

Vid användning av teknik och ny forskning i vårdarbetet ansvarar sjujsköterskan för att vården sker i överensstämmelse med patientens säkerhet, värdighet och rättigheter.

Sjujsköterskan medverkar till en vårdkultur som främjar ett etiskt förhållningssätt och en öppen dialog.

3.

SJUJSKÖTERSKAN OCH PROFESSIONEN

Sjujsköterskan har huvudansvaret för att utarbeta och tillämpa godtagbara riktlinjer inom omvårdnad, ledning, forskning och utbildning.

Sjujsköterskan utvecklar aktivt en kärna av forskningsbaserad professionell kunskap som stöd för en evidensbaserad verksamhet.

Sjujsköterskan medverkar aktivt till att utveckla och upprätthålla omvårdnadens värdegrund.

Genom sin yrkesorganisation medverkar sjujsköterskan till att skapa och upprätthålla säkra och rättvisa sociala och ekonomiska arbetsförhållanden inom sjujsköterskeyrket.

Sjujsköterskan arbetar för en hållbar miljö och är medveten om miljöns betydelse för hälsa.

Sjujsköterskan medverkar till en etisk organisationskultur och tar ställning mot oetiska metoder och förhållanden.

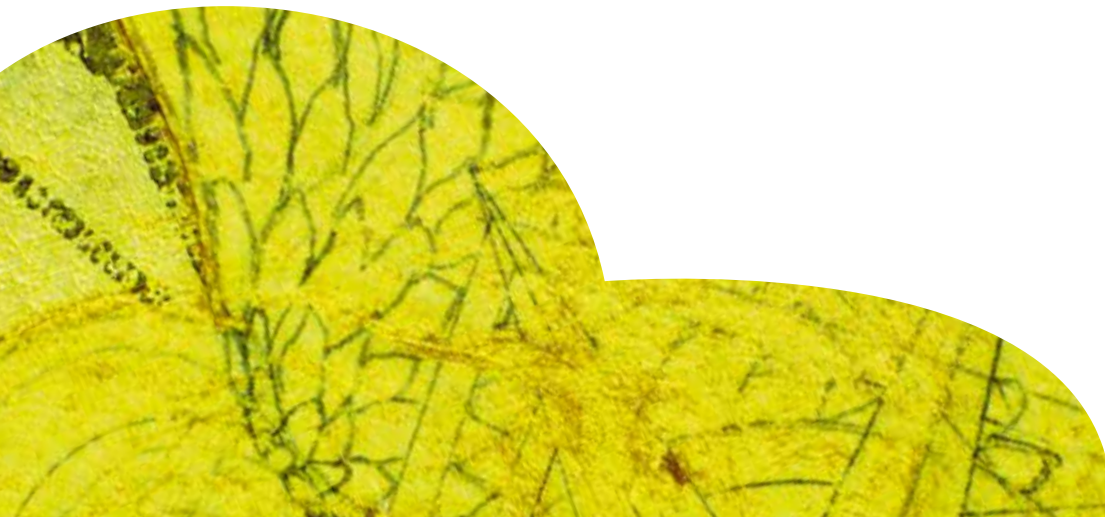
4.

SJUKSKÖTERSKAN OCH MEDARBETARE

Sjuksköterskan verkar för gott samarbete och respekterar kollegor och medarbetare.

Sjuksköterskan ingriper på lämpligt sätt för att skydda enskilda personer, familjer och allmänhet när deras hälsa är hotad av medarbetare eller andra personers handlande.

Sjuksköterskan vidtar lämpliga åtgärder för att stödja och vägleda medarbetare att utveckla högre etisk medvetenhet.

KODENS TILLÄMPNING

De fyra områdena i ICN:s etiska kod; *sjuksköterskan och allmänheten*, *sjuksköterskan och yrkesutövningen*, *sjuksköterskan och professionen* samt *sjuksköterskan och medarbetare* ger ramar för handlande. Följande översikt kan hjälpa sjuksköterskor att omsätta koden i handlande.

Sjuksköterskan eller sjuksköterskestudenten kan:

- ☛ STUDERA de riktlinjer som finns under kodens respektive område.
- ☛ REFLEKTERA över varje riktlinjes betydelse för dig och hur den etiska koden kan tillämpas inom patientnära omvårdnad, ledning, forskning och utbildning.
- ☛ DISKUTERA kodens innehåll med medarbetare och andra.
- ☛ UTGÅ från egen erfarenhet för att reflektera över etiskt svåra situationer och använd koden som vägledning.
- ☛ ARBETA i grupp för att klargöra vad etiskt beslutsfattande innebär och för att nå konsensus om etiska riktlinjer i patientnära omvårdnad.
- ☛ SAMARBETA med den nationella sjuksköterskeorganisationen, medarbetare och andra i arbetet med att tillämpa etiska riktlinjer för patientnära omvårdnad, ledning, forskning och utbildning.

FÖRSLAG TILL ANVÄNDNING AV ICN:S ETISKA KOD

ICN:s etiska kod för sjuksköterskor ska ge vägledning för ett etiskt handlande utifrån samhällets värdegrund och behov. I ett föränderligt samhälle blir koden meningsfull endast om den används som ett levande dokument i det dagliga vård- och omsorgsarbetet.

För att koden ska uppfylla sitt syfte måste den förstås, införlivas och användas av sjuksköterskor i alla aspekter av deras arbete. Det gör att koden måste vara tillgänglig för såväl studenter och sjuksköterskor under hela deras studietid och arbetsliv.

KODENS OMRÅDE 1: SJUKSKÖTERSKAN OCH ALLMÄNHETEN

VERKSAMMA SJUKSKÖTERSKOR OCH LEDARE

Genomför omvårdnad med respekt för mänskliga rättigheter och tar hänsyn till människors värderingar, vanor och tro.

Genomför kontinuerligt lärande i etiska frågor.

Genomför information så att personen/patienten har den information som krävs för att ge informerat samtycke till omvårdnad och/eller medicinsk behandling samt ger information om rätten att välja och att avstå behandling.

Använder system för informationshantering, dokumentation och journalföring som garanterar sekretess.

Utvecklar och övervakar säkerheten för patienters och personals miljö.

LÄRARE OCH FORSKARE

Ser till att läroplaner inkluderar referenser till mänskliga rättigheter, jämlikhet, rättvisa och solidaritet som grund för människors rätt till vård.

Ser till att undervisningen ger möjlighet till lärande om etiska frågor och beslutsfattande.

Ser till att undervisningen ger möjlighet till lärande om informerat samtycke, integritet och sekretess samt om principerna att göra gott och att inte skada.

Ser till att läroplanen inkluderar omvårdnadens värdegrund.

Medvetandegör studenter om vikten av ett engagemang i aktuella samhällsfrågor.

NATIONELLA SJUKSKÖTERSKEORGANISATIONER

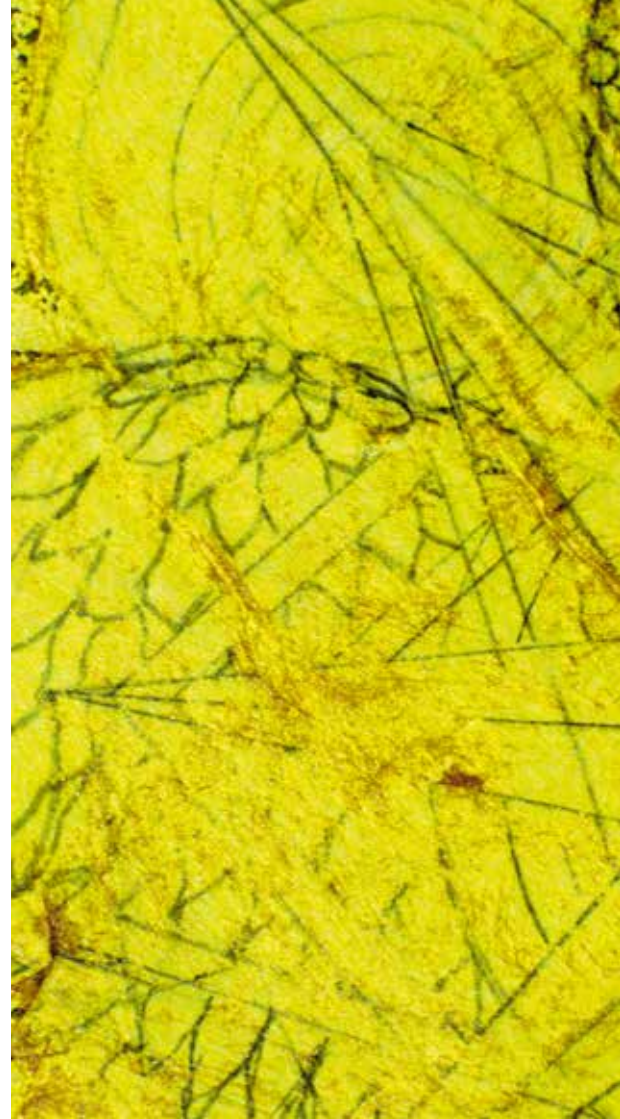
Utarbetar ställningstaganden som stöd för mänskliga rättigheter och etiska riktlinjer.

Arbetar aktivt för sjuksköterskors medverkan i etiska kommittéer.

Tillhandahåller riktlinjer, ställningstaganden och fortbildning i frågor som rör informerat samtycke till omvårdnad och medicinsk behandling.

Ser till att frågor om sekretess och integritet ingår i den nationella etiska koden för sjuksköterskor.

Arbetar för en säker och hälsosam miljö.

KODENS OMRÅDE 2: SJUKSKÖTERSKAN OCH YRKESUTÖVNINGEN

VERKSAMMA SJUKSKÖTERSKOR OCH LEDARE

Utarbetar riktlinjer för god omvårdnad och skapar förutsättningar för en arbetsmiljö som främjar god vård.

Utarbetar system för yrkesmässig bedömning, kontinuerligt lärande och förnyelse av legitimation.

Följer och främjar personalens hälsa och kompetens med målet att de ska kunna göra ett gott arbete.

LÄRARE OCH FORSKARE

Ser till att undervisningen främjar kontinuerligt lärande och kompetens.

Bedriver forskning som visar på samband mellan kontinuerligt lärande och kompetens samt sprider information om sådan forskning.

Lyfter fram betydelsen av den egna hälsan och dess samband med andra värden.

NATIONELLA SJUKSKÖTERSKEORGANISATIONER

Ger möjlighet till kontinuerligt lärande via tidskrifter, konferenser, distansutbildningar etcetera.

Arbetar aktivt för att säkerställa kontinuerligt lärande och standards för god kvalitet.

Uppmuntrar sjuksköterskor till sunda levnadsvanor och arbetar aktivt för god arbetsmiljö och goda villkor.

KODENS OMRÅDE 3: SJUKSKÖTERSKAN OCH PROFESSIONEN

VERKSAMMA SJUKSKÖTERSKOR OCH LEDARE

Utarbetar riktlinjer för patientnära omvårdnad, ledning, forskning och utbildning .

Verkar för en positiv inställning till arbetet att bedriva, sprida och använda forskning om omvårdnad och hälsa.

Uppmuntrar till engagemang i nationella sjuksköterskeorganisationer för att nå gynnsamma socioekonomiska villkor för sjuksköterskor.

LÄRARE OCH FORSKARE

Undervisar om att utarbeta riktlinjer för patientnära omvårdnadsarbete, ledning, forskning och undervisning.

Bedriver forskning samt sprider och använder denna för att utveckla professionen.

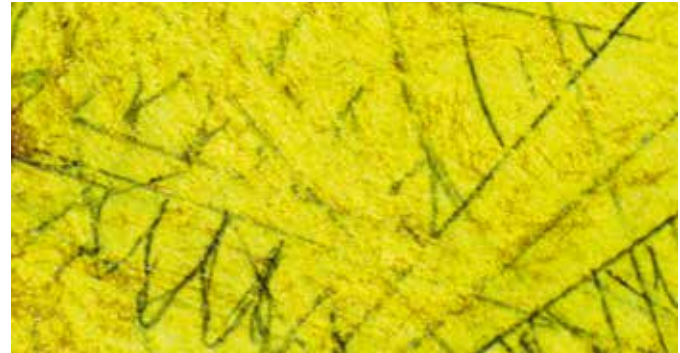
Medvetandegör studenter om vikten av professionella nationella sjuksköterskeorganisationer.

NATIONELLA SJUKSKÖTERSKEORGANISATIONER

Samarbetar med andra för att utarbeta riktlinjer i patientnära omvårdnad, ledning, forskning och utbildning.

Utarbetar ställningstaganden och strategier för omvårdnadsforskning.

Arbetar aktivt för rättvisa socioekonomiska arbetsvillkor för sjuksköterskor. Utarbetar ställningstaganden och riktlinjer i arbetsmiljöfrågor.

KODENS OMRÅDE 4: SJUKSKÖTERSKAN OCH MEDARBETARE

VERKSAMMA SJUKSKÖTERSKOR OCH LEDARE

Skapar medvetenhet om sjuksköterskans specifika uppgifter och gränsdragning mot andra yrkesgruppers funktioner samt om de spänningar som kan uppstå på grund av detta, och utarbetar strategier för konflikthantering.

Utarbetar arbetssätt som stödjer professionella etiska värderingar och förhållningssätt.

Utarbetar system som skyddar enskilda personer, familjer och allmänhet mot vårdpersonalens felaktiga handlande.

LÄRARE OCH FORSKARE

Skapar förståelse för övriga personalgruppers yrkesroller.

Delger andra yrkesgrupper sjuksköterskans etiska kod och omvårdnadens värdegrund.

Medvetandegör studenter om behovet av att skydda enskilda personer, familjer och allmänhet för vårdpersonalens felaktiga handlande.

NATIONELLA SJUKSKÖTERSKEORGANISATIONER

Främjar samarbete med andra närstående discipliner.

Utvecklar medvetenheten om andra professioners etiska frågor.

Utarbetar riktlinjer och ställningstagande samt skapar mötesplatser för diskussion om människors behov av skydd när deras vård hotas av vårdpersonalens felaktiga handlande.

DEFINITION AV UTTRYCK SOM ANVÄNDS I KODEN

MEDARBETARE

Andra sjuksköterskor, vårdpersonal eller andra personalgrupper.

SAMARBETSRELATIONER

En yrkesrelation baserad på kollegiala och ömsesidiga handlingar och ett uppträdande som siktar mot att nå vissa överenskomna mål.

FAMILJ/NÄRSTÅENDE

En social enhet bestående av medlemmar som knyts samman via släktskap, känslomässiga eller rättsliga band.

DELAT SAMHÄLLSANSVAR

En sjuksköterska, i egenskap av professionell utövare och medborgare, initierar och stödjer lämpliga åtgärder för att tillgodose medborgarnas vårdbehov och sociala behov.

PERSONLIGA UPPGIFTER

Information som sjuksköterskan får i sin yrkesroll om enskild person eller närstående av privat natur, som om den förs vidare kan skada eller kränka den personliga integriteten, eller orsaka obehag för den enskilde personen eller de närstående.

DEN EGNA HÄLSAN

Sjuksköterskans mentala, fysiska, sociala och själsliga välbefinnande.

RELATERADE GRUPPER

Andra sjuksköterskor, annan vårdpersonal samt andra professionella som ger service till enskild person, närstående eller allmänhet och som strävar mot gemensamma överenskomna mål.

SPRIDA INFORMATION OM KODEN

FÖR ATT ICN:S KOD FÖR SJUKSKÖTERS KOR ska fylla sin funktion måste sjuksköterskor känna till den. Vi uppmuntrar Dig att sprida den till sjuksköterskeutbildningar, verksamma sjuksköterskor, till fackpress och övriga medier.

Koden bör även spridas till andra yrkesgrupper inom vårdområdet samt till allmänheten, patientorganisationer, beslutsfattare, människorättsorganisationer och sjuksköterskornas arbetsgivare.

MÅNGA SKÄL ATT BLI MEDLEM!

VI ÄR EN MÖTESPLATS för sjuksköterskans professionella utveckling. Tillsammans med ett 50-tal sektioner och nätverk samt Sjuksköterskornas etiska råd utvecklar vi omvårdnaden och stärker professionen.

SOM MEDLEM FÅR DU:

- *Omvårdnadsmagasinet* – vår populärvetenskapliga tidskrift – hem till dig sex gånger per år
- Medlemsrabatt på kurser och konferenser
- Hyra fritidsstugor i Huså, Jämtlandsfjällen
- Söka stipendier och fonder för projektmedel, fortbildning och ekonomiskt stöd

Svensk sjuksköterskeförening är sjuksköterskornas professionella organisation. Vi företräder professionens kunskapsområde med syfte att främja forskning, utveckling, utbildning samt kvalitetsutveckling inom vård och omsorg.

Vi arbetar för god omvårdnad och säker vård där sjuksköterskor står upp för etiska värden och mänskliga rättigheter.

PRODUKTIONSFAKTA

ÖVERSÄTTNING: Svensk sjuksköterskeförening

REVIDERAD: 2014

GRAFISK FORM: Losita Design AB

BILD: PhotoDisc

TRYCK: Åtta45 2014

ICN:S ETISKA KOD FÖR SJUKSKÖTERSKOR

Svensk sjuksköterskeförening
Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tfn: 08-412 24 00
E-post: info@swenurse.se
www.swenurse.se